

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Коломийський навчально-науковий інститут**

EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM

ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Спеціалізація: Психологія

2018

11. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ІНСТИТУТУ:

1.1. Адреса: вул. Лисенка, буд. 8, м. Коломия, Івано-Франківська область, 78200

Контактні телефони:

тел. (03433) 2-46-60

Приймальня директора (03433) 2-14-28/ 2-46-60

e-mail: ki@pu.if.ua ; kipny@ukr.net

Інформація про склад керівних органів інституту:

Директор інституту: Плекан Юрій Васильович –

кандидат історичних наук, доцент

тел.: (03433) 2-14-28

e-mail: plekan@pu.if.ua

Заступник директора: Слипанюк Ольга Василівна –

кандидат біологічних наук, доцент

тел.: (03433) 2-46-60

тел. вн. 209

e-mail: slypanyuk@pu.if.ua

Вчений секретар ради Коломийського інституту:

Марчук Микола Васильович – кандидат історичних наук, доцент

тел.: (03433) 2-46-60

тел. вн. 211

e-mail: marchuk@pu.if.ua

Методист ЗФН: Федюк Юлія Іванівна

тел.: (03433) 2-46-60

тел.. вн. 208

Диспетчер: Бурмай Світлана Михайлівна

тел.: (03433) 2-46-60

тел.: вн. 208

1.2. АДРЕСА, ТЕЛЕФОНИ ВІДПОВІДНОЇ КАФЕДРИ ІНСТИТУТУ, ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КАФЕДРИ:

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

(вул. Лисенка 8, м. Коломия, Івано-Франківська область, 78200

тел.: (03433) 2-46-60)

Склад кафедри:

Марчук Микола Васильович – завідувач кафедри, кандидат історичних наук, доцент

Плекан Юрій Васильович – кандидат історичних наук, доцент

Слипанюк Ольга Василівна – кандидат біологічних наук, доцент

Никируй Ростислав Іванович – кандидат фізико–математичних наук, доцент

Синітович Ярослав Дмитрович – старший викладач

Федюк Юлія Іванівна - старший викладач

Михайлюк Світлана Ярославівна – кандидат філософських наук, доцент

Ковальчук Оксана Василівна – старший лаборант кафедри

КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ

(вул. Лисенка 8, м. Коломия, Івано-Франківська область, 78200

тел.: (03433) 2-46-60, тел. вн.: 212)

Склад кафедри:

Ковальчук Михайло Петрович – завідувач кафедри, кандидат філологічних наук, доцент

Васильчук Микола Миколайович – кандидат філологічних наук, доцент

Куриляк Леся Павлівна – кандидат філологічних наук, доцент

РусакOVA Ольга Валеріївна – кандидат філологічних наук, викладач

Волощук Галина Михайлівна – кандидат філологічних наук, викладач

Наговіцина Христина Мирославівна – кандидат філологічних наук, викладач

Гловацька Ольга Любомирівна – викладач

Кавецький Орест Ярославович – викладач

Лепьохін Євгеній Олександрович – кандидат філологічних наук, доцент

Париляк Лілія Іванівна – кандидат філологічних наук, викладач

Вінтоняк Оксана Василівна – кандидат філологічних наук, викладач.

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

(вул. Лисенка 8, м. Коломия, Івано-Франківська область, 78200

тел.: (03433) 2-46-60)

Склад кафедри:

Поясик Оксана Іванівна – завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, доцент

Микитюк Галина Юрївна – кандидат психологічних наук, доцент

Петрів Ольга Петрівна – кандидат психологічних наук, доцент

Лаппо Віолетта Валеріївна – кандидат педагогічних наук, доцент

Юрченко Ірина Василівна – старший викладач

Чепіль Марія Василівна – старший викладач

Марчук Леся Петрівна – старший лаборант

2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У КОЛОМІЙСЬКОМУ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Галузь знань: 01 Освіта
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: Історія
Термін навчання 3 роки 10 місяців
Ліцензійний обсяг:
денна форма навчання – 0
заочна форма навчання – 20

Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта
Напрямок підготовки: 6.020302 Історія
Термін навчання 3 роки 10 місяців
Ліцензійний обсяг:
денна форма навчання – 0
заочна форма навчання – 20

Галузь знань: 01 Освіта
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: Фізична культура
Термін навчання – 3 роки 10 місяців
Ліцензований обсяг:
денна форма навчання – 50
заочна форма навчання – 60 осіб

Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта
Напрямок підготовки: 6.010201 Фізичне виховання
Термін навчання – 3 роки 10 місяців
Ліцензований обсяг:
денна форма навчання – 50
заочна форма навчання – 60 осіб

Галузь знань: 01 Освіта
Спеціальність: 013 Початкова освіта
Напрямок підготовки: Англійська мова та література
Дошкільна освіта
Інформатика
Практична психологія
Термін навчання – 3 роки 10 місяців
Ліцензований обсяг:
денна форма навчання – 50

заочна форма навчання – 60 осіб
Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта
Напрям підготовки: 6.010102 Початкова освіта
Спеціалізації: Англійська мова та література
Дошкільна освіта
Інформатика
Практична психологія
Термін навчання – 3 роки 10 місяців
Ліцензований обсяг:
денна форма навчання – 50
заочна форма навчання – 60 осіб

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Спеціалізація: Психологія
Термін навчання – 3 роки 10 місяців
Ліцензійний обсяг:
заочна форма навчання – 25 осіб

Галузь знань: 0301 Соціально-політичні науки
Напрям підготовки: 6.030102 Психологія
Термін навчання – 3 роки 10 місяців
Ліцензійний обсяг:
денна форма навчання – 0
заочна форма навчання – 25 осіб

Галузь знань: 01 Освіта
Спеціальність: 014 Середня освіта
Спеціалізація: Українська мова і література
Термін навчання – 3 роки 10 місяців *Ліцензійний обсяг:*
денна форма навчання – 0
заочна форма навчання – 25 осіб

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки
Напрям підготовки: 6.020303 Філологія українська мова і література
Термін навчання - 3 роки 10 місяців
Ліцензійний обсяг:
денна форма навчання – 20
заочна форма навчання – 20

3. УМОВИ ДЛЯ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ)

Коломийський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створений у структурі Прикарпатського університету у червні 1999 р. (наказ Міністерства освіти України № 218 від 24.06.1999 р.).

Формування контингенту студентів здійснюється на умовах державного замовлення, а також за замовленнями фізичних і юридичних осіб.

Важлива роль в системі підготовки фахівців відводиться довузівській підготовці та системі профорієнтаційного відбору на навчання найбільш підготовлених абітурієнтів. Ця робота здійснюється за такими напрямками: профорієнтаційна робота та безпосередня участь у навчальному процесі загальноосвітніх шкіл регіону; профорієнтаційна робота при конкурсах-захистів науково-дослідницьких робіт учнів-членів Коломийського відділення Малої академії наук України; через роботу очно-заочної школи та підготовчих курсів; дня відкритих дверей Коломийського навчально-наукового інституту.

На кафедрах Коломийського навчально-наукового інституту працює 19 штатних викладачів. Серед них 13 кандидатів наук, доцентів (68,4 %).

Для проведення навчального процесу Коломийський навчально – науковий інститут володіє відповідною матеріально-технічною базою. Площа навчально-лабораторних приміщень становить 2108,4 кв. м. Середня площа, яка припадає на одного студента денної форми, становить 10 кв. м. Майбутні фахівці мають змогу навчатись у 43 навчальних приміщеннях, у тому числі приміщення для занять студентів площею 1223,1 кв. м., які оснащені сучасним обладнанням та комп'ютерною технікою. До послуг студентів інституту створено комп'ютерну лабораторію із 27 персональними комп'ютерами, підключеними до мережі Інтернет, та мультимедійний зал.

Важливою складовою змісту підготовки спеціалістів є забезпечення студентів підручниками і посібниками. У бібліотеці інституту є достатня кількість відповідної літератури.

Коломийський навчально – науковий інститут має належну матеріальну базу для забезпечення викладання фундаментальних, гуманітарних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін. Кафедри оснащені сучасним навчальним обладнанням, комп'ютерною технікою. Кількість студентів, яка припадає на один комп'ютер, становить 12,2 особи.

Навчально-виховний процес здійснюється у 32 аудиторіях, санітарно-технічний стан яких приведений до відповідних вимог.

З метою поліпшення навчально-методичного забезпечення створена бібліотека (загальний фонд 10989 примірників) із читальною залом на 100 місць.

Усі студенти, які потребують житла, повністю забезпечуються місцями у гуртожитку. У навчальному корпусі інституту функціонує мережа громадського харчування: 1 студентська їдальня, 1 буфет.

Організація підготовки фахівців здійснюється на основі нормативного і правового забезпечення, яке визначає закон «Про вищу освіту в Україні» від 17 січня 2001 року. Крім того, нормативне і правове регулювання наукової, навчальної і виховної діяльності здійснюється через Статут університету, а також накази і розпорядження ректорату та рішення вчених рад університету та інституту. Навчальний процес організовується з урахуванням сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення своїх знань. Основним документом, через який реалізується план підготовки спеціалістів, є навчальний план. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план. Для навчальної дисципліни складені і постійно оновлюються робочі навчальні програми.

З перших місяців роботи колектив інституту приступив до створення кабінетів історії України, української мови та літератури, англійської мови, композиції та рисунку, інформатики, педагогіки і психології, анатомії людини, філософії. Було придбано необхідні підручники і посібники, унаочнення, технічні засоби.

Підвищенню якості знань майбутніх учителів сприяли тісні зв'язки інституту з школами, використання передового досвіду. Значна частина практичних і лабораторних занять переноситься до школи.

Кафедри підтримують тісні зв'язки з педагогічними колективами шкіл міста і області з проблем організації педагогічної практики. Базовими школами є: ЗОШ № 1, ЗОШ № 2, ЗОШ № 4, ЗОШ № 8, ЗОШ № 9.

Важливу роль у формуванні національної самосвідомості та естетичної вихованості студентів відіграє клуб «Світлиця». Серед основних напрямів діяльності якого слід виділити:

- роботу з укомплектування фондів «Світлиці»;
- фондову, експозиційну роботу;
- науково-освітню роботу;
- навчально-методичну роботу.

При «Світлиці» створена проблемна студентська група, яка вивчає народні художні промисли Прикарпаття, сприяє поповненню її фондів.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

В навчальному процесі використовуються такі види навчальної діяльності: лекції, лабораторні роботи, практичні заняття, семінари, консультації, індивідуальну, самостійну роботу, підсумковий контроль (екзамени, заліки), дипломну роботу, педагогічну, навчальні і виробничі практики чи інші види діяльності, пов'язані з оцінюванням.

Лекція – основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою. Можливе читання окремих лекцій з проблем, які стосуються даної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами для студентів та працівників вищих навчальних закладів в окремо відведений час. Лекції проводяться лекторами – професорами і доцентами (викладачами) вищого навчального закладу, а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій. Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях – аудиторіях для однієї або більше академічних груп студентів. Лектор, якому доручено читати курс лекцій, зобов'язаний перед початком відповідного семестру подати на кафедру (предметну або циклову комісію) складений ним навчально-методичний комплекс забезпечення навчальної дисципліни. Лектор, який вперше претендує на читання курсу лекцій, може бути зобов'язаний завідувачем кафедри (головою предметної, або циклової комісії) до проведення пробних лекцій з участю викладачів та наукових співробітників кафедри. Лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, на якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі, набуває навички організації та проведення практичних занять із учнями, клієнтами (практична психологія). Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих

випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, у школі, на виробництві, в наукових лабораторіях). Лабораторне заняття проводиться з студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем. Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Підсумкові оцінки, отримані студентом за виконання лабораторних робіт, враховуються при виставленні семестрової підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою. Практичне заняття проводиться з студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті. Вказані методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням з лектором даної навчальної дисципліни. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Бали, отримані студентом за практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Семінарське заняття – форма навчальної діяльності, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Бали,

отримані студентом за семінарські заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Види індивідуальних занять:

Консультація – один із видів навчальних занять (індивідуальні або групові), який проводиться з метою отримання студентом відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та для пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні консультації, семестрові, та перед контрольним заходом — екзаменаційні). У процесі консультацій (особливо поточного консультування) допускається діагностичне тестування знань студентів (як правило, машинне) для виявлення ступеня засвоєння окремих теоретичних положень, теорій, закономірностей, рівня сформованості практичних умінь і навичок та перевірки ефективності прийомів і методів навчання, використовуваних під час аудиторних занять.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Час, відведений для самостійної роботи студента, повинен становити не менше $\frac{1}{4}$ частини академічного кредиту і в навчальну та індивідуальну роботу викладача не обліковується.

Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

Зміст самостійної роботи по кожній навчальній дисципліні визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача. Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, інтерактивними навчально-методичними комплексами дисциплін, електронно-обчислювальною технікою тощо.

Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань т. ін.). Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах. Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику

якості самостійної роботи студента (як правило, на індивідуальних заняттях), аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

Курсова робота — один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого чи проектно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з нової навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології.

Курсова робота є окремим заліковим кредитом і оцінюється (визначається рейтинг) як самостійний вид навчальної діяльності студента. За виконання курсової роботи присвоюються кредити (як правило 1-2). Оцінка (бали) за курсову роботу є складовою частиною загальної оцінки з навчальної дисципліни в разі, якщо курсова робота виконується з певної навчальної дисципліни, передбаченої ОПП (обсяг кредитів – 1). У випадку, якщо курсова робота є комплексною (інтегрує дослідження з проблеми, що стосується декількох навчальних дисциплін), вона оцінюється як окрема навчальна дисципліна з присвоєнням 2-х кредитів. За час навчання студент повинен виконати 2 курсові роботи з навчальних дисциплін, які є базовими для відповідної спеціальності, їх конкретна кількість та кількість зарахованих кредитів визначається навчальним планом.

Тематика курсових робіт визначається кафедрами (предметними або цикловими комісіями) відповідно до змісту і завдань навчальної дисципліни. Вона повинна бути актуальною і тісно пов'язаною із вирішенням практичних фахових завдань.

Студентам надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою (методичною комісією) переліку. Студенти також можуть пропонувати свої теми.

Керівництво курсовими роботами здійснюють професори і доценти, які мають досвід науково-педагогічної і практичної роботи. Захист курсової роботи проводить комісія у складі двох-трьох викладачів кафедри (методичної комісії), у тому числі керівника курсової роботи. Якість виконання курсової роботи та результати її захисту оцінюються за шкалою оцінювання ECTS.

Оцінювання якості освоєння навчальних дисциплін здійснюється з використанням кредитно-модульної системи. Підсумкова оцінка формується з врахуванням результатів поточного контролю (усне опитування, тести, контрольні роботи, колоквіуми, робота на семінарських заняттях, виконання лабораторних робіт, есе, реферати, тощо) роботи студента впродовж семестру та підсумкового контролю у формі заліку (2-х бальна шкала – «зараховано», «не зараховано»), або іспиту

(4-х бальна шкала – «відмінно», «добре», «задовільно», «не задовільно»). Оцінювання результатів роботи на практиці здійснюється методистом практики у формі заліку (за 100 бальною шкалою). Оцінка державної атестації виставляється комісією із доцентів кафедри, головою якої є доктор психологічних наук.

Студент повинен виконати програму підготовки згідно навчального плану, який включає: 240 кредитів ЄКТС, в т.ч.: цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки – 36 кредитів ЄКТС: нормативні дисципліни – 18 кр., вибіркові дисципліни – 18 кр.; цикл природничо-наукової підготовки – 36 кредитів ЄКТС: нормативні дисципліни – 32 кр., вибіркові дисципліни – 4 кр.; цикл професійної та практичної підготовки – 168 кредитів ЄКТС: нормативні дисципліни – 134 кр., вибіркові дисципліни – 34 кр., із них практики – 21 кр.: ознайомлювальна практика – 2 кредита ЄКТС; профілактична практика – 3 кредита ЄКТС; діагностико – психокорекційна практика – 6 кредитів ЄКТС; реабілітаційна практика – 7 кредитів ЄКТС; консультаційна практика – 8 кредитів ЄКТС; державний комплексний іспит із психології.

Кредити студенту зараховуються у випадку успішного складання письмових (усних) заліків або екзаменів з навчальної дисципліни, захисту звіту з практики, проходження державної атестації.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
25-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. РОБОЧИ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

"Затверджую"
 Ректор
 І.С. Цепенда
 (підпис) (прізвище та ініціали)
 27 2017 року
 М.П.

Міністерство освіти і науки України
 ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
 І.К. 02125266

Кваліфікація психолог, викладач
 Строк навчання 3 роки 10 місяців

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки бакалавра з галузі знань 05, Соціальні та поведінкові науки на основі повної загальної середньої освіти
 за спеціальністю 053 Психології
 спеціалізацією Клінічна психологія; Соціальна психологія;

Курс I Форма навчання заочна КОЛОМІЯ

I. І графік навчального процесу

Курс	Вересень			Жовтень			Листопад			Грудень			Січень			Лютий			Березень			Квітень			Травень			Червень			Липень			Серпень																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
1	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	КС	К	С	С	С	К	КС	КС	КС	Т	Т	Т	Т	Т	НП	НП	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К

ПОЗНАЧЕННЯ: Т - Теоретичне навчання; КС - Контроль за самост. роботою; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; НП - Навчальна практика;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	Контроль за самост. роботою	Канікули	Екзаменаційна сесія	Навчальна практика
1	29	4	12	5	2
Різом	29	4	12	5	2

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна		2
Навчальна (ознайомлююча) практика	2	2

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проєкт (робота))	Семестр

Всього по п. 2.2:	12	360	40	24	16		320	270	30	18	12	240		1	1		90	10	0	4	80		1		9	3
Разом за регіонами (п. 2):	48	1350	150	92	58		688	720	80	48	32	640		3	3		630	70	44	26	560		4	3	25	23
Загальна кількість	60	1800	200	122	78		808	900	100	66	40	800		3	5		900	100	42	38	600		4	6	31	22
Кількість експертів		7												3									4			
Кількість звітів		11												8									6			
Кількість курсових робіт/проектів																										
Кількість спеціальних (спеціальних) робіт																										

ПОСОДЖЕНО
 Начальник офіційно-методичного відділу
 [Підпис] П.І.

Завідуючий кафедрою [Підпис] Поклон О.І.

Директор інституту [Підпис] Плесан Ю.В.

“Затверджую”
Ректор

І.Є. Цепенда

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“27” 06
М.П.

2022 року

Міністерство освіти і науки України

ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Кваліфікація психолог, викладач

Строк навчання 3 роки 10 місяців

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки бакалавра з галузі знань 05, Соціальні та поведінкові науки на основі повної загальної середньої освіти

за спеціальністю 053 Психологія

спеціалізацію Клінічна психологія; Соціальна психологія;

Курс 2 Форма навчання заочна КОЛОМІЯ

I. I рафік навчального процесу

Курс	Вересень		Жовтень		Листопад		Грудень		Січень		Лютий		Березень		Квітень		Травень		Червень		Липень		Серпень																												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
2	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	НП	НП	T	T	КС	КС	КС	КС	КС	КС	КС	КС	КС	КС	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К

ПОЗНАЧЕННЯ: Т - Теоретичне навчання; КС - Контроль за самост. роботою; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; НП - Навчальна практика;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	контроль за самост. роботою	Канікули	Екзаменаційна сесія	Навчальна практика
2	29	4	12	5	2
Разом	29	4	12	5	2

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна		2
Навчальна(психодіагностична) практика	3	2

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проєкт (робота))	Семестр
-----------------------------	--	---------

"Затверджую"

Ректор

I.C. Цепенда

(підпис)

(присвоєне та відрізане)

"27"

М.П.

20/2 року

ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Міністерство освіти і науки України

Кваліфікація психолог, викладач

Строк навчання 3 роки 10 місяців

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Підготовки бакалавра з галузі знань 05, Соціальні та поведінкові науки на основі повна загальна середня освіта

за спеціальністю 053 Психологія

спеціалізацією Клінічна психологія; Соціальна психологія;

Курс 4 Форма навчання заочна КОЛОМІЯ

I. Графік навчального процесу

Курс	Вересень				Жовтень				Листопад				Грудень				Січень				Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень				Липень				Серпень											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52				
4	T	T	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	T	T	T	T	T	T	T	КС	К	С	С	С	К	КС	КС	КС	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	С	С	А	А												

ПОЗНАЧЕННЯ:

T - Теоретичне навчання; КС - Контроль за самост. роботою; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; ВП - Виробнича практика; А - Атестація;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	Контроль за самост. роботою	Канікули	Екзаменаційна сесія	Виробнича практика	Атестація
4	22	5	3	5	6	2
Разом	22	5	3	5	6	2

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Виробнича		6
Виробнича практика	7	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамени, дипломний проєкт (робота))	Семестр
Атестація	екзамени	8

7. АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ЦИКЛ ГУМАНІТАРНОЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Нормативні дисципліни

Навчальна дисципліна: **Українська мова (за професійним спрямуванням)**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2-3 рік, 3-5 семестри

Мета: формування у майбутніх спеціалістів професійно зорієнтованих умінь і навичок досконалого володіння українською літературною мовою у фаховій сфері.

Завдання: Забезпечення чіткого і правильного розуміння ролі державної мови у професійній діяльності, досконалого володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного і писемного мовлення; вироблення навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвиток творчого мислення студентів; виховання поваги до української літературної мови, до мовних традицій; формування навичок оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

Оцінювання: залік (3с), залік (4с), іспит (5с)

Навчальна дисципліна: **Історія України**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Анотація: Навчальна дисципліна орієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами сутності соціально-політичних процесів, що відбувалися і відбуваються в Україні. Вивчення явищ соціально-політичної історії ґрунтується на їх систематизації та періодизації в хронологічній послідовності. Студенти повинні знати стан основних проблем історичної науки; суспільний лад на різних етапах історичного розвитку української державності; загальне та особливе в історичному розвитку українських земель.

Оцінювання: іспит

Навчальна дисципліна: **Історія української культури**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 2 семестр

Анотація: Дисципліна орієнтована на формування системи знань з історії української культури, глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами предмету та завдань історії української культури, основних напрямів

української художньої культури, феномену української культури в контексті європейської культурної традиції, сучасних проблеми розвитку української культури. Головним завданнями предмету є засвоєння студентами основних теоретичних аспектів вивчення культури; основні етапи розвитку української культури у хронологічній послідовності та характерні особливості кожного періоду зокрема; стилі, властиві культурним епохам, їх риси; історичний аспект культурних епох та явищ; провідних діячів української культури, їх найважливіші твори та здобутки.

Оцінювання: іспит (2 семестр)

Навчальна дисципліна: Іноземна мова

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1-2 рік, 1-4 семестр

Анотація: Навчальний курс має на меті формування комунікативних іншомовних умінь студентів для застосування їх у вирішенні професійних завдань та у повсякденному житті, формування лінгвістичної, мовленнєвої, соціокультурною та загально-навчальної компетенції.

Основними завданнями курсу є формування правильного володіння усною мовою, правильне висловлювання думок у комунікативних ситуаціях; формування навичок письма; розвиток навички діалогічного та монологічного мовлення, читання; розвиток позитивного сприйняття інших культур та набуття вмінь долати соціокультурні відмінності.

Оцінювання: залік (1, 2, 3 семестри), іспит (4 семестр)

Навчальна дисципліна: Філософія

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 4 семестр

Анотація: філософія як навчальна дисципліна знайомить зі змістом світового та вітчизняного історико-філософського процесу, демонструє широкий спектр методологічних підходів і теоретичних систем філософії як сфери духовної творчості, розширює знання про сучасні її форми та нові підходи до вирішення найважливіших проблем сьогодення. Засвоєння специфіки філософського запитування сприяє формуванню високої світоглядно-методологічної культури, переконання в принциповій важливості для кожної людини вільного світоглядного самовизначення, спрямовує на самостійні роздуми над найважливішими проблемами індивідуального та суспільного буття. Вивчення філософії передбачає формування вміння працювати з філософськими текстами, реконструювати зміст висловлених у них філософських ідей, здійснювати історико-філософську інтерпретацію, пояснення і оцінку філософських вчень, актуалізує потребу співвідносити світоглядні ідеї з практикою суспільного життя, спрямовує на самостійні роздуми, виховує переконання в тому, що

самореалізація особистості неможлива без прилучення до здобутків культурної спадщини людства, складовою частиною якої є філософія.

Оцінювання: іспит 4с.

Навчальна дисципліна: **Політологія**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 6 семестр

Анотація: Дисципліна орієнтована на засвоєння студентами політичних світових та вітчизняних процесів, закономірності розвитку і функціонування політології, її місце та роль у житті суспільства. Головними завданнями предмета є вивчення сутності, історії, теорії і методології політичної діяльності і поведінки; формування уміння орієнтуватися в основних світових політичних школах, концепціях і напрямках, давати характеристику українським політичним вченням; формувати уявлення про сутність політичного життя, політичних відносин і процесів, про права людини і громадянина, про процеси міжнародного політичного життя, місце, роль і статус України в сучасному політичному світі.

Оцінювання: іспит 6 семестр

ЦИКЛ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Нормативні дисципліни

Навчальна дисципліна: Філософія психології

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Мета: на основі поєднання фундаментальних професійних знань із сучасними філософсько-світоглядними уявленнями про зміст суспільного життя людини і можливості її самореалізації підготувати компетентних фахівців з розвинутою суспільною рефлексією.

Завдання: розкрити специфіку філософії психології як особливої галузі психологічної науки; сформувати адекватне уявлення про роль і значення методологічних знань в системі психологічного знання; допомогти студентам здобути ґрунтовні знання, які відображають систему «людина-психологія-суспільство».

Оцінювання: іспит 3 семестр

Навчальна дисципліна: Сучасні інформаційні технології

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1-2 семестр

Мета: Навчальний предмет передбачає формування у фахівців теоретичної бази знань та практичних вмінь і навичок для ефективного використання інформаційних потоків та застосування інформаційних технологій і їх засобів для їх опрацювання, та формування у них інформаційної культури, як важливих складових необхідних для ефективної підготовки до роботи інформаційному середовищі.

Завдання: оволодіння теоретичними засадами, що стосуються: інформаційних процесів та ресурсів їх використання у професійній діяльності; технічних ресурсів та комп'ютерних систем, телекомунікаційних та інформаційних технологій, інформаційної культури та знань, умінь і навичок до роботи в інформаційному середовищі.

Оцінювання: залік 2 семестр

Навчальна дисципліна: Психофізіологія

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Мета: ознайомлення студентів з фізіологічними механізмами і процесами, що пов'язані з основними психічними процесами та станами. Формування у студентів знань і умінь у сфері психофізіології, яка відноситься до фундаментальних психологічних дисциплін і є однією з найважливіших галузей психологічної науки, яка інтенсивно розвивається.

Завдання: вивчення науково-теоретичних основ діяльності та взаємодії психіки і нервової системи та інших систем організму людини; пізнання

психофізіологічних механізмів і закономірностей психічних явищ; ознайомлення з основними методами психофізіологічних досліджень; оволодіння доступними методиками дослідження психофізіологічних функцій організму людини; надання психофізіологічної характеристики основних психічних функцій людини.

Оцінювання: екзамен 3 с.

Навчальна дисципліна: Анатомія та еволюція нервової системи людини

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: ознайомлення студентів із особливостями філогенетичного та онтогенетичного розвитку нервової системи та її морфо-функціональними характеристиками.

Завдання: вивчення особливостей еволюційного розвитку різних типів та відділів нервової системи, а також специфіки їх будови.

Зміст дисципліни розкривається в темах: Етапи еволюційного розвитку нервової системи. Основні принципи будови нервової системи. Анатомія спинного мозку. Спинномозкові нерви. Головний мозок. Ембріогенез і вікові зміни. Кінцевий мозок. Морфологія, філогенез великих півкуль. Черепні нерви. Кора, її мікроскопічна будова. Проблеми локалізації функцій. Автономна нервова система, її анатомічні і функціональні особливості.

Оцінювання: екзамен

Навчальна дисципліна: Педагогіка

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: засвоєння студентами основних положень і проблематики сучасної педагогіки; формування досвіду самооцінки і самоаналізу педагогічних явищ і ситуацій, умінь моделювати навчально-виховний процес; формування системного педагогічного мислення, професійної компетентності і майстерності.

Вивчення курсу дає змогу студентам оволодіти основними поняттями і категоріями педагогіки, системою педагогічних знань; сформувати вміння визначати суть провідних концепцій виховання особистості, застосовувати методи педагогічного дослідження, конструювати цілі, зміст, методи, засоби і форми навчально-виховного процесу, регулювати навчально-виховну взаємодію із суб'єктами педагогічного процесу, аналізувати та оцінювати процес і результат навчання і виховання, використовувати продуктивні педагогічні технології; сформувати гуманістичну спрямованість, творчий підхід до здійснення педагогічної діяльності.

Оцінювання: іспит

Навчальна дисципліна: **Теорія ймовірності та математична статистика**

Статус: нормативна

Рік 1, семестр 1

Мета: показати важливість використання кореляційного та факторного аналізу у психології; розвивати навички експериментальної перевірки теоретичних гіпотез у психологічних дослідженнях.

Завдання: ознайомити студентів з технологією застосування математичної статистики у психології; формувати у студентів вміння проводити експериментальну перевірку статистичних гіпотез, здійснювати оцінку якості експериментальної роботи за допомогою ЕОМ; озброїти майбутніх психологів основними методами застосування параметричних та непараметричних критеріїв відмінностей.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: **Математичні методи в психології**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 4 семестр

Мета: сприяти свідомому засвоєнню студентами системи понять вимірювання, вибірка, цифрові характеристики розподілу, статистична гіпотеза, статистичні критерії відмінностей тощо; показати важливість використання кореляційного та факторного аналізу у психології; розвивати навички експериментальної перевірки теоретичних гіпотез у психологічних дослідженнях.

Завдання: ознайомити студентів з методологією застосування математичних методів у психології; формувати у студентів вміння проводити експериментальну перевірку статистичних гіпотез, здійснювати оцінку якості експериментальної роботи; озброїти майбутніх психологів основними методами застосування параметричних та непараметричних критеріїв відмінностей.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: **Зоопсихологія та порівняльна психологія**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: дослідити особливості зоопсихології і практичної психології тварин, можливості їх до елементарного мислення.

Завдання: ознайомитися з успіхами в дослідженні зоопсихології тварин вітчизняних і зарубіжних вчених; дослідити здатність тварин до

елементарного мислення та символізації; вивчення елементів свідомості тварин з генетичними основами елементарної розумової діяльності.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: **Основи охорони праці**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Мета: формування у студентів знань та вмінь для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науки і техніки та міжнародного досвіду, а також успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням вимог безпеки праці.

Завдання: вивчення основ охорони праці для забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників, школярів, студентів, курсантів у виробничих умовах та під час навчання, ефективного управління охороною праці та формування відповідальності у фахівців і посадових осіб за колективну та власну безпеку.

Оцінювання: залік

ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Нормативні дисципліни

Навчальна дисципліна: Вступ до спеціальності

Статус: нормативна Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: сформувати у студентів загальне уявлення про зміст та особливості підготовки та професійної діяльності психологів.

Завдання: зорієнтувати майбутнього практичного психолога в наукових засадах психологічної практики, охарактеризувати основні соціальні, психологічні, моральні та духовні проблеми у діяльності психолога та вимоги до особистості фахівця, сприяти формуванню стійкого інтересу до психологічної професії.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: Загальна психологія

Статус: Нормативна

Рік, семестр: 1-2 рік, 1- 4 семестр

Мета: створення науково-теоретичного підґрунтя для оволодіння професійними знаннями; сприяння свідомому творчому засвоєнню теоретичних засад сучасної психології, набуттю навичок й умінь професійної діяльності; формування стійкого інтересу до психологічних знань і вміння їх застосовувати у повсякденній практичній діяльності.

Завдання: Оволодіння теоретичними основами психологічної науки. Досягнення наукового розуміння студентами основ психологічної реальності, їх прояв у житті і діяльності людей. Розвиток професійної свідомості та самосвідомості. Активізація у студентів процесів самопізнання, самоаналізу і саморозвитку. Сприяння гуманітарному розвитку студентів, психологічного і педагогічного мислення, культури ставлення до себе і до людей, спілкування і поведінки. Формування уміння застосовувати набуті знання для аналізу психологічних фактів, явищ. Сприяння у формуванні і вдосконаленні вміння вчитися. Формування особистісної установки на використання у своєму житті і діяльності положень і рекомендацій наукової психології, а також потреби і інтересу щодо підвищення своєї психологічної підготовки.

Оцінювання: екзамен 1-4с.

Навчальна дисципліна: Практикум з загальної психології

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Мета: засвоєння студентами теоретико-методологічних знань, практичних умінь і навичок у процесі учбово-дослідницької діяльності;

реалізація навчальних завдань і вдосконалення орієнтованості студентів у практичному напрямку; поглиблення і закріплення теоретичних знань на емпіричному рівні

Завдання: закріплення і поглиблення знань студентів із теоретично орієнтованого курсу загальної психології; формування практичних навичок у проведенні науково-дослідної роботи студентів, готовності до використання теоретичних знань та засвоєних умінь у процесі проходження психологічної практики; підготовка майбутніх психологів до проведення діагностичної роботи з використанням доступних методик дослідження психічних явищ.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: **Вікова психологія**

Статус: Нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Мета: аналіз різних підходів у вітчизняній та зарубіжній психології щодо розуміння психічного розвитку та становлення особистості людини на різних вікових етапах.

Завдання: сприяти формуванню у студентів системи знань про розгортання процесу вікового становлення особистості, розуміння його сутності, закономірностей, принципів.

Оцінювання: іспит

Навчальна дисципліна: **Соціальна психологія**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3-4 семестр

Мета: створення науково-теоретичного підґрунтя для оволодіння професійними знаннями; сприяти свідомому творчому засвоєнню теоретичних засад сучасної психології, надбанню навичок й умінь професійної діяльності; формування стійкого інтересу до психологічних знань і вміння їх застосовувати у повсякденній практичній діяльності; засвоєння основних положень і проблематики соціальної психології.

Завдання: оволодіти основною проблематикою курсу „Соціальна психологія”; проаналізувати історичний розвиток соціально-психологічних ідей; охарактеризувати основні напрямки прикладної соціальної психології; формувати навички опрацювання наукової літератури, вміння аналізувати існуючі соціально-психологічні теорії; формувати вміння підготовки, організації і проведення соціально-психологічного дослідження; формувати вміння застосовувати набуті знання для аналізу соціально-психологічних фактів, явищ; досягнути наукового розуміння студентами основ соціально-психологічної реальності, їх прояву у житті і діяльності людей; розвивати

професійну свідомість та самосвідомість; активізувати у студентів процеси самопізнання, самоаналізу і саморозвитку.

Оцінювання: іспит 4 сем.

Навчальна дисципліна: Експериментальна психологія

Статус: Нормативна

Рік, семестр: 2-3 рік, 4-5 семестр

Мета: ознайомити студентів із методологією психологічного експерименту, засвоєння нормативів наукового мислення, орієнтація в сучасних підходах щодо організації і проведення експериментальних досліджень психічних явищ і процесів.

Завдання: розкрити особливості становлення і розвитку експериментального методу в психології; висвітлити типи, етапи й умови проведення експериментів у психології; сформувати навички висунення експериментальних гіпотез, виділення змінних і способів їх контролю, оцінювання валідності експерименту; навчити студентів підбирати найбільш адекватний до сформульованої гіпотези план дослідження.

Оцінювання: залік 4 семестр, іспит 5 семестр

Навчальна дисципліна: Диференціальна психологія

Статус: Нормативна

Рік, семестр: 2-3 рік, 4-5 семестр

Мета: сприяння свідомому творчому засвоєнню теоретичних засад сучасної диференціальної психології, набуттю навичок й умінь професійної діяльності; формування стійкого інтересу до психологічних знань і вміння їх адекватно застосовувати у повсякденній практичній діяльності.

Завдання: Знати предмет, завдання та методи диференціальної психології, володіти її понятійно - категоріальним апаратом, адекватно застосовувати різні методи та окремі психодіагностичні методики з метою вивчення індивідуальних відмінностей особистості; Засвоїти теоретичні принципи системного підходу до вивчення людської індивідуальності, обґрунтовані провідними вітчизняними психологами; вивчити основні властивості нервової системи, досліджені у передових експериментальних лабораторіях І.П. Павлова, Б.М. Теплова, В.Д. Небиліца, В.М. Русалова; оволодіти основними знаннями з психогенетики та нейрофізіології індивідуальних відмінностей, особливостей психофізіологічного дозрівання організму та індивідуально-типологічних властивостей особистості; Сформувати вміння використовувати методи системного дослідження індивідуальних психологічних особливостей особистості людини; методами діагностики властивостей нервової системи, вербальних та невербальних інтелектуальних здібностей, психологічних властивостей темпераменту, а також різних типологічних підходів до темпераменту,

характерологічних особливостей особистості, акцентуацій характеру в підлітків та дорослих; оволодіти основними методами визначення соціонічного типу особистості. Здійснювати якісний та кількісний аналіз, інтерпретацію отриманих результатів методик, їх узагальнення і систематизацію та, за необхідності, добирати конкретні корекційні вправи, розробляти психологічні поради для батьків, вчителів у залежності від діагностованих властивостей.

Оцінювання: залік 4 семестр, іспит 5 семестр

Навчальна дисципліна: Педагогічна психологія

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2 рік, 3-4 семестр

Мета: оволодіння студентами знаннями про психологічні закономірності психічного розвитку і формування особистості в процесі навчання і виховання; ознайомити з інноваційними педагогічними технологіями, методами та формами навчання і виховання; розкрити психологію педагогічної діяльності та особистості вчителя.

Завдання: розкрити предмет, завдання та основні галузі педагогічної психології; обґрунтувати взаємозв'язок навчання і психічного розвитку особистості; охарактеризувати психологічні моделі навчання та структуру навчальної діяльності; навчити студентів здійснювати психологічний аналіз уроку, психологічну характеристику учня, класного колективу.

Оцінювання: залік 3 семестр, іспит 4 семестр

Навчальна дисципліна: Історія психології

Статус: нормативна Рік, семестр: 1 рік, 1-2 семестр

Мета: на основі аналізу наукових систем минулого дати студентам знання про складний процес становлення наукових поглядів на предмет психології; формувати психологічний склад мислення майбутніх практичних психологів для аналізу і оцінки психологічних явищ; розвивати у студентів вміння практично керуватися науковими психологічними знаннями при реальній взаємодії з людьми; поглиблювати у майбутніх спеціалістів інтерес до науки, обраної професії.

Завдання: ознайомити студентів з основними напрямками та школами, які сформувалися у психології в різні епохи (від античності до сучасності); сформувані цілісне уявлення про взаємозв'язок психології з іншими науковими галузями, в руслі і під впливом яких вона розвивалася; розвивати вміння аналізувати наукову спадщину минулого крізь призму значущості зроблених відкриттів для сучасного етапу розвитку психологічної науки.

Оцінювання: іспит 1-2 семестр

Навчальна дисципліна: Психологія праці

Статус: Нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 5-6 семестр

Мета: формування уявлень про психологічні закономірності становлення суб'єкта діяльності та розвиток особистості професіонала.

Завдання: опанування знаннями про індивідуально-психологічні особливості становлення професіонала, про відповідність самої праці, тобто змісту засобів, умов і організації діяльності, психологічним особливостям і можливостям людини, про закономірності взаємодії людини з виробничим середовищем; розвиток уявлень про особливості процесу взаємодії людини з об'єктом праці; формування умінь професійного відбору та вирішення конфліктів у трудовому колективі.

Оцінювання: залік 5 с., іспит 6 с.

Навчальна дисципліна: Юридична психологія

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Мета: ознайомлення та озброєння студентів сучасними знаннями про предмет, завдання та методи юридичної психології; особливості психічних процесів та врахування їх закономірностей в системі „людина – право”; індивідуально-психологічні особливості особистості та використання знань про них в правозахисній діяльності; психологію злочинної поведінки особистості злочинця та злочинної групи; психологічні особливості слідства у справах неповнолітніх; психологічні основи полеміки у судовому процесі; динаміку особистості засудженого і виховний процес; адаптацію звільненого до умов життя на волі; особливості проведення судово-психологічної експертизи.

Завдання: формування умінь на основі наукових принципів юридичної психології робити аналіз проблем, які розглядає юридична психологія з метою покращення ефективності правозахисної діяльності, чіткого дотримання законності, успішного здійснення завдань правосуддя та перевиховання осіб, які скоїли злочин; вільно орієнтуватися в питаннях кримінальної, судової, виправно-трудової психології та психології особистості; приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

Оцінювання: іспит

Навчальна дисципліна: Психологія управління

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 5-6 семестр

Мета: сприяти свідомому засвоєнню студентами основних теоретичних положень курсу; ознайомити із психологічними умовами та

особливостями управлінської діяльності; роллю соціально-психологічної служби з метою підвищення ефективності та якості роботи в системі управління.

Завдання: ознайомити студентів з основними положеннями управлінського та ділового спілкування; формувати у студентів вміння застосувати різноманітні управлінські типи, стилі та ролі; озброїти майбутніх психологів основними технологіями профілактики та подолання комунікативних бар'єрів в організації, формування сприятливого психологічного клімату в колективі.

Оцінювання: залік 5с., іспит 6 с.

Навчальна дисципліна: Інженерна психологія

Статус: нормативна

Рік, семестр : 3 рік, 6 семестр

Мета: ознайомлення та озброєння студентів сучасними знаннями про предмет, завдання та методи інженерної психології; особливості психічних процесів та врахування їх закономірностей в системі «людина-технічний пристрій»; у тому числі й процесів прийому, переробки, збереження інформації людиною, ухвалення рішення і психічної регуляції керуючих дій, а також врахування взаємного впливу різних компонентів систем «людина-машина-середовище» при її проектуванні, створенні та експлуатації.

Завдання: формування умінь на основі наукових принципів психології робити аналіз проблем, які розглядає інженерна психологія з метою покращення ефективності експлуатації систем «людина-машина-середовище» (СЛМС); приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань при виконанні своїх професійних обов'язків; вивчення процесів сприймання, переробки і збереження інформації людиною оператором, прийняття відповідальних управлінських рішень в умовах дефіциту часу, виявлення психологічних факторів надійності і ефективності роботи системи «людина–машина».

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: Психодіагностика

Статус: нормативна

Рік, семестр: 2-3 рік, 4-5 семестр

Мета: розкрити специфіку психодіагностики як особливої галузі психологічної науки та сформувати адекватне уявлення про роль і значення психодіагностичних методів в системі психологічного обстеження дітей і дорослих, про можливості, переваги та недоліки кожного методу.

Завдання: визначити основні сфери застосування психодіагностичних знань; розкрити основні тенденції розвитку психодіагностики на сучасному

етапі; ознайомити з найбільш відомими та якісними методиками психодіагностики, з правилами проведення психодіагностичних обстежень, зі способами обробки, аналізу та інтерпретації результатів методик; формувати вміння адекватно оцінювати психодіагностичні методики, правильно підбирати їх відповідно до мети дослідження та вміння проводити комплексні психодіагностичні обстеження і адекватно аналізувати та інтерпретувати отримані дані.

Оцінювання: іспит 5 с.

Навчальна дисципліна: **Основи психокорекції залежності**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Мета: оволодіння студентами сучасних знань про моделі психокорекційної практики, особливості складання корекційно-розвивальних програм.

Завдання: Ознайомлення студентів з теоретичними основами психокорекції; надання інформації щодо особливостей організації корекційно-розвивальної роботи з різними віковими категоріями, використання нових технологій психологічної допомоги у практиці; формування у студентів вміння та навички застосування корекційно-розвивальних технологій з метою вирішення психологічних проблем.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: **Клінічна психологія**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3 рік, 5-6 семестр

Мета: ознайомлення студентів з відповідними сучасному рівню розвитку науки уявленнями про психічний розвиток людини, закономірностями і законами психічної діяльності та поведінки людини при нейропсихологічних, патопсихологічних та психосоматичних порушеннях; забезпечення професійного оволодіння студентами теоретичними та методичними принципами відновлення у хворого не тільки соматичного здоров'я, але і оптимального психологічного і соціального функціонування.

Завдання: визначити прикладне значення клінічної психології, сформулювати мету, основні завдання та напрямки надання психологічної допомоги населенню, проаналізувати та критично оцінити сутнісні характеристики основних завдань клінічної психології, охарактеризувати експериментально-психологічні і клінічні методи, розмежувати поняття «клінічна» і «медична» психологія; навчитися підбирати комплекс методик щодо клінічного обстеження особистості; сформулювати критерії діагностики та ефективності психотерапії.

Оцінювання: іспит 6 с.

Навчальна дисципліна: **Методика викладання психології**

Статус: Нормативна

Рік, семестр: 4 рік, 7-8 семестр

Мета: сприяння свідомому творчому засвоєнню методики викладання психологічних дисциплін, теорії навчання та виховання школярів.

Завдання: формування навичок й умінь професійної педагогічної діяльності; розвиток стійкого інтересу до психологічних знань й оволодіння методикою їх викладання, а також формування умінь їх адекватно застосовувати у процесі викладання психологічних дисциплін в умовах школи..

Оцінювання: іспит 8с.

Навчальна дисципліна: **Основи психологічного консультування**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3-4 рік, 6-7 семестр

Мета: засвоєння студентами основних понять та положень психологічного консультування як окремого виду діяльності психолога; формування у студентів системи знань з питань організації та проведення психологічного консультування; забезпечення умов для оволодіння конкретними вміннями та навичками застосування основних процедур і технік психологічного консультування на практиці.

Завдання: ознайомити майбутніх практичних психологів з основними теоретичними положеннями та поняттями, основними техніками та процедурами в галузі психологічного консультування; розвивати конкретні вміння та навички, необхідні для подальшої успішної професійної діяльності майбутніх спеціалістів – психологів-консультантів.

Оцінювання: іспит 7 с.

Навчальна дисципліна: **Основи психотерапії**

Статус: нормативна

Рік, семестр: 3-4 рік, 6-7 семестр

Мета: ознайомити студентів із основними науковими положеннями, поняттями, теоретичними підходами, методами, прийомами, техніками психотерапії.

Завдання: Навчити студентів професійній етиці. Навчити студентів налагоджувати психологічний контакт з клієнтом. Навчити технологій отримання достовірної інформації від клієнта. Навчити визначати суть психологічної проблеми клієнта. Навчити студентів екстраполювати в практичну діяльність основні технології психотерапевтичної бесіди.

Навчити адекватно проблемі підбирати та застосовувати психотерапевтичні ігрові техніки.

Оцінювання: іспит

ВИБІРКОВА ЧАСТИНА

Дисципліни за вибором ВНЗ

Навчальна дисципліна: Психологічні проблеми сімейного виховання

Статус: дисципліна за вибором ВНЗ

Рік, семестр: 4 рік, 8 семестр

Мета: ознайомити студентів з психологічними особливостями сімейних стосунків, батьківсько-дитячих взаємин; підготувати майбутніх психологів до надання психологічної допомоги сім'ї у вихованні дітей, розв'язанні сімейних конфліктних ситуацій; підвищувати психологічну культуру батьків та дітей.

Завдання: розкрити поняття про батьківство як соціально-психологічний феномен, психолого-педагогічні умови успішного сімейного виховання дітей; ознайомити з основними методами та стилями сімейного виховання, моделями сімейного спілкування з дитиною; охарактериз

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: Психологія спорту

Статус: дисципліна а вибором ВНЗ

Рік, семестр: 4 рік, 8 семестр

Мета: ознайомлення та озброєння студентів сучасними знаннями про предмет, завдання та методи спортивної психології; особливості психічних процесів та врахування їх закономірностей в умовах спортивної діяльності; про основні напрямки психологічної підготовки в спорті; види психологічної підготовки спортсменів та команд; засоби психологічної підготовки; психологію спортивного змагання; передстартові та після стартові психічні стани; особливості особистості спортсмена; групову взаємодію в спортивній команді, проблеми лідерства в спорті; психологічну сумісність в спортивній команді; психоспортограму видів спорту.

Завдання: формування у фахівців теоретичних знань та практичних умінь застосування діагностичних методик виявлення психічної надійності та відбору у спорті; вмінь регулювати передстартові та після стартові психічні стани; виявляти лідерів та психологічний клімат в команді; застосовувати загальну та спеціальну психологічну підготовку у роботі зі спортсменами; відновлювати психічну працездатність.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: Психологія творчості і обдарованості

Статус: дисципліна за вибором ВНЗ

Рік, семестр: 4 рік, 8 семестр

Мета: ознайомити студентів з психологічними особливостями обдарованих дітей; підготувати майбутніх психологів до пошуку і виявлення обдарованих дітей, їх інтелектуального та творчого розвитку.

Завдання: розкрити поняття про закономірності, психологічні механізми та психолого – педагогічні умови розвитку здібностей, креативності, обдарованості особистості; навчити студентів здійснювати психологічну діагностику обдарованості, розвивати інтелектуальні та творчі здібності дитини.

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: **Психологія конфлікту**

Статус: дисципліна за вибором ВНЗ

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Мета: створення науково-теоретичної бази для засвоєння студентами обсягу знань про конфлікт як психологічний феномен; розвиток умінь та навичок попередження, аналізу та вирішення конфліктних ситуацій; оволодіння діагностичним інструментарієм з метою виявлення особливостей виникнення і перебігу конфліктів.

Завдання: ознайомлення студентів з основними сучасними теоретичними та практичними підходами до проблеми конфліктів; формування у студентів умінь і навичок використання діагностичних методик та технік врегулювання й вирішення конфліктів; підготувати майбутніх практичних психологів до роботи з попередження проявів та проблем впливу конфліктів на становлення особистості.

Оцінювання: екзамен

8. ФАХОВЕ СПРЯМУВАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Бакалавр психології готується до здійснення консультативної та організаційно-управлінської діяльності в загальноосвітніх закладах, психологічних службах освітніх установ і організаціях, центрах практичної психології і соціальної роботи, до науково-виробничої роботи в галузі освіти, управління та інших галузей виробництва психологічного профілю.

Компетенція. Бакалавр психології підготовлений до профілактичної, просвітницької, діагностичної, консультативної, корекційно-реабілітаційної роботи з метою психологічного забезпечення життєдіяльності суб'єктів освітньої діяльності (їх розвитку та освіти, збереження та підтримки психічного здоров'я) і роботи з кадрами освітніх установ та організацій.

Бакалавр психології підготовлений до наступних видів діяльності:

1. Психодіагностична – проведення психологічних досліджень суб'єктів навчально-виховного процесу, їх груп та колективів, умов навчання та розвитку із наданням висновків та практичних рекомендацій.

2. Консультативна робота-надання психологічної допомоги та підтримки вчителям, батькам та учням з метою збереження фізичного та психічного здоров'я особистості.

3. Корекційно-реабілітаційна робота – цілеспрямоване виправлення та подолання відхилень в психічному та особистісному розвитку і поведінці суб'єктів освітньої діяльності.

4. Психологічна профілактика – своєчасне попередження відхилень в психофізичному розвитку та формуванні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання педагогічним конфліктам та ін.

5. Психологічна просвіта учнів, вчителів та батьків з питань збереження та підтримки психічного здоров'я, підвищення психологічної культури в закладах освіти.

Загальні вимоги: Бакалавр психології повинен мати професійні знання, навички, вміння застосовувати їх у своїй професійній діяльності.

Бакалавр психології повинен: володіти своїм фахом, постійно поповнювати свої знання і вдосконалювати:

- професійну майстерність, розширювати світогляд, застосовувати здобуті знання, вміння та навички в практичній діяльності;
- мати високий рівень науково-психологічної підготовки, морально-етичної культури, чітко сформовані орієнтири на основі розуміння природничо-наукової картини світу;
- мати уявлення про шляхи реалізації своїх життєвих та професійних планів в умовах– реальної дійсності;
- мати сформоване природничо-філософське, економічне, політичне, психологічне–мислення;
- засвоїти закономірності та особливості культурного розвитку людства й окремої особистості.

Бакалавр психології має відзначатися:

- гуманістичною спрямованістю;
- здібностями до творчої професійної діяльності;
- професійною компетентністю, широкою ерудицією і комунікативністю;
- психологічною спостережливістю;
- високим рівнем розвитку рефлексивного мислення та емпатії;
- правовими знаннями, дотриманням етичних і моральних норм поведінки в міжособистісних стосунках;
- соціальною активністю, почуттям обов'язку, відповідальності за доручену справу.

знати: методи психофізіологічних досліджень (електроенцефалографія,

- магнітоенцефалографія, вимірювання локального мозкового кровотоку, томографічні методи дослідження мозку, магніто-резонансна томографія, термоенцефалоскопія, реєстрація вегетативних реакцій);
- предмет та специфіку проведення психологічної експертизи в різних галузях– психології;
- технологію та методики діагностики явищ які вивчаються;
- державні вимоги (стандарти) у галузі психології, інші нормативно-правові акти, на відповідність яким проводиться експертиза;
- основні психодіагностичні методи та методики, які використовуються під час проведення психологічних експертиз;
- зміст та предмет вивчення психології спорту;
- наукові методи, які застосовуються в психології спорту;
- психологічні та соціально-психологічні закономірності особистості спортсмена та спортивної діяльності;
- зміст та предмет вивчення юридичної психології;
- наукові методи, які застосовують у юридичній психології;
- психологічні та соціально-психологічні закономірності правотворчої, правозахисної, кримінальної, судової та виправно-трудової (пенітенціарної) психології;
- психологію неповнолітніх правопорушників;
- закономірності процесів інформаційної взаємодії людини і техніки з метою використання їх у практиці проектування, створення й експлуатації систем «людина - машина - середовище» (СЛМС);
- феномени кризових станів (психологію горя втрати, хвороби та вмирання,– суїцидальної поведінки);
- форми екстреної психологічної допомоги у кризових станах;
- історію виникнення телефонного консультування, його психотехнічні аспекти, основні принципи роботи та етику телефонної допомоги;
- стадії формування людської статі в онтогенезі, основні теорії становлення статевої– ідентичності;
- об'єкт і предмет психології релігії як галузі психологічного знання; методи, які використовуються в дослідженнях із психології релігії;
- хронологічні межі основних етапів розвитку психологічної науки та їх основних представників;

- основні завдання, принципи, підходи, прийоми, методи і техніки психологічного консультування;
- особливості та умови проведення консультаційної бесіди;
- психологічні механізми взаємодії консультанта та клієнта.
вміти: схематично зображати нейроанатомію основних психічних функцій;
- визначати формально-динамічні властивості індивідуальності;
- здійснювати психодіагностичну та психокорекційну роботу з різними категоріями громадян;
- здійснювати психологічну характеристику навчально-виховного процесу у закладах середньої та вищої школи;
- здійснювати профорієнтаційну роботу серед різних верств населення;
- здійснювати пропагандистську та просвітницьку роботи серед населення з актуальних психологічних проблем;
- проводити психодіагностичне обстеження клієнтів;
- проводити психологічної експертизи у прикладних сферах діяльності;
- надати психологічну допомогу дорослим, батькам та дитині з вадами психологічного розвитку;
- здійснювати психолого-педагогічну профілактику та корекцію девіантної поведінки дітей та дорослих;
- здійснювати профорієнтацію в закладах освіти та профвідбір в державних та приватних установах;
- здійснювати аналіз психологічного клімату та міжособистісних стосунків в організації;
- обґрунтувати функціональну структуру управління з урахуванням психологічних чинників;
- здійснювати експертну оцінку стану людини та впровадження рекомендацій з оптимізації трудової діяльності;
- розробляти програму соціально-психологічних заходів, пропагандистських, рекламних та PR-акцій по формуванню іміджу політичних партій, їх лідерів, а, також, виробничих, громадських та інших організацій;
- досліджувати динаміку суспільно-політичних поглядів, аналізувати соціальні– відносини, настрої, установки різноманітних груп людей;
- приймати участь в організації психологічного захисту громадян у кризових ситуаціях;
- розробляти та реалізовувати програми реабілітаційних заходів;
- визначати обсяг та характер необхідної допомоги, як складової соціальної роботи з населенням;
- будувати психологічну консультацію із особою, враховуючи тип її кризового стану;
- проводити телефонний діалог з абонентом, використовуючи техніку активного– слухання та емпатії;
- проводити телефонне консультування із різними типами абонентів;

- застосовувати знання про психологічні відмінності різних статей у практиці надання консультативної психологічної допомоги та проведення просвітницької і профілактичної роботи психолога;
- використовувати наукові методи дослідження, які застосовуються у психології релігії; аналізувати значення кожного етапу становлення психології для сучасного стану розвитку науки;
- здійснювати порівняльний аналіз основних психологічних шкіл та напрямів, виокремлюючи їх основні досягнення та слабкі сторони;

планувати:

- визначати мету і завдання взаємодії консультанта і клієнта;
- володіти стратегіями вирішення проблем;
- робити аналіз проблем, які розглядає експертиза, з метою покращення ефективності діяльності та успішного здійснення професійних завдань;
- приймати практичні рішення щодо оптимального застосування– набутих знань при виконанні своїх професійних обов'язків (трудової, судово-психологічної, медико-педагогічної, конфліктологічної та інших експертиз);
- використовувати теоретичні знання та практичні уміння з психології спорту в професійній діяльності щодо психологічного забезпечення спортивної діяльності та психорегуляції в спорті;
- використовувати теоретичні знання та практичні уміння з юридичної психології в професійній діяльності;
- вирішувати різні завдання з удосконалення діяльності оператора на підставі вивчення закономірностей трудової діяльності, ролі психічних процесів та їх індивідуальних особливостей в реалізації трудових завдань; адаптувати людину до різноманітних компонентів діяльності (її засобів, змісту, умов й організації) і навпаки;
- застосовувати знання про закономірності процесів інформаційної взаємодії людини і техніки в практиці проектування, створення і експлуатації систем «людина-машина- середовище».

9. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІЗ ДИСЦИПЛІН

Абстрагування (лат. *abstrahere* – відвертати) – процес мислення, в результаті якого людина, відходячи від несуттєвого, утворює поняття «від конкретного до абстрактного», при цьому абстрактне наповнюється конкретним змістом. **Адаптація психологічного методу** – уточнення методичних прийомів, за допомогою яких здійснюється певний метод щодо нових умов.

Адаптація (від лат. *adaptatio* – пристосування) – процес і результат ефективної взаємодії особистості із середовищем, в результаті якого встановлюється відповідність між загальним рівнем найбільш актуальних на даний момент потреб особистості і наявним (перспективним) рівнем задоволення даних потреб, що визначає безупинний розвиток особистості.

Амбівалентність – одночасний прояв протилежних емоцій і почуттів (наприклад: радості і горя, сміху і плачу, любові і ненависті).

Аффект – короткочасне, бурхливе переживання людини (гнів, лють, жах, відчай, раптова радість), що виникає, як правило, у відповідь на сильний подразник. У стані А. знижується здатність людини осмислювати значення своїх дій і керувати ними.

Біхевіоризм – напрям психології, предметом якого є вивчення поведінки об'єктивним шляхом. Вважається, що з появою цієї течії психологія стала на шлях об'єктивного вивчення психіки.

Висновок експерта – це письмовий документ, складений в результаті дослідження експертом, якому було доручено провести експертизу і дати відповідь на поставлені йому запитання

Відчай – психічний стан розпачу, безперспективності, зневіри людини у своїх можливостях, втрата позитивних надій щодо сучасного і майбутнього.

Відчуття – найпростіший психічний процес відображення окремих властивостей, якостей предметів та явищ об'єктивного світу, а також внутрішніх станів організму при їх безпосередньому впливі на відповідні рецептори органів чуття.

Гнів – психічний стан людини, фізіологічним механізмом якого є домінування процесів збудження в корі головного мозку, викликаних певними негативними подразниками. У психічному плані Г. виявляється під час негативних емоційних станів, супроводжується послабленням вольового і розумового контролю над свідомістю і поведінкою.

Групова динаміка – сукупність внутрігрупових соціально-психологічних процесів та явищ, які характеризують весь цикл життєдіяльності малої групи і його етапи.

Групова згуртованість – це показник міцності, єдності та стійкості міжособистісних взаємодій і взаємин у групі, який характеризується взаємною емоційною привабливістю членів групи і задоволеністю групою.

Групування – це процес систематизації результатів експерименту, об'єднання їх у відносно однорідні групи за деякою ознакою.

Депресія – це зменшення психічної активності, що викликана перевтомою чи негативними психогенними впливами. Ознаками депресивного стану є відчай, пасивність поведінки, підвищений рівень тривожності, різке зниження самооцінки, блокування життєвих перспектив.

Ейджизм – соціальна установка, яка полягає в невиправдано високій оцінці молодості й дискримінації старості; негативні соціальні установки стосовно старих людей і старості.

Ейфорія – психологічний стан піднесеного настрою, що не виправданій реальністю, об'єктивними причинами. Е. називають також стан некритичного вдоволення (безпричинна радість, безтурботність, надмірна веселість).

Експериментальна нейропсихологія (нейропсихологія пізнавальних процесів) – основним завданням є експериментальне вивчення різних форм порушень психічних процесів при локальних ураженнях мозку.

Експертиза – (франц. expertise, від лат. expertus – досвідчений) – розгляд, дослідження експертом якихось справ, питань, що потребують спеціальних знань (наприклад, медична експертиза, бухгалтерська експертиза, судова експертиза тощо).

Екстраверсія (від лат. extra – назовні, versio – направляю) – спрямованість, в силу організації нервових процесів, відчуттів, переживань та інтересів індивіда, до зовнішнього світу. Осіб для яких характерна екстраверсія, називають екстравертами.

Екстрена психологічна допомога – це допомога, яка надається людям в гострому стресовому стані, котрий являє собою переживання емоційної та розумової дезорганізації.

Емоції – це особливий клас психічних процесів, пов'язаних з потребами і мотивами, які відображають у формі безпосередньо чуттєвих переживань значимість діючих на людину явищ і ситуацій.

Емпатія – осягнення емоційних станів іншої людини; психічний процес, який дає змогу зрозуміти переживання іншої людини (механізм пізнання); дія індивіда, що допомагає йому по- особливому вибудувати спілкування (особливий вид уваги до іншої людини); здібність властивість, здатність проникати в психічний стан іншої людини (характеристика людини, тобто емпатійність).

Ентузіазм – психічний стан великого піднесення, душевного пориву.

Етичний кодекс психолога – це сукупність етичних принципів, норм, правил поведінки психолога, які регулюють його професійну діяльність.

Задатки – генетично детерміновані анатомо-фізіологічні особливості нервової системи, які є природної передумовою розвитку здібностей.

Здібності – це індивідуально-психологічні особливості людини, які є умовою успішного виконання певної діяльності і визначають відмінності в оволодінні необхідними їй знаннями, уміннями та навичками.

Здоров'я – (згідно Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ)) включає такий стан людини, при якому: збережені структурні та функціональні характеристики організму; є висока пристосовність до змін у звичній природного та соціального середовища; зберігається емоційне та соціальне благополуччя.

Ідеалізація – процес конструювання в уяві понять про об'єкти, які не існують у дійсності, але які мають певні прообрази в реальному світі.

Ідентифікація – процес ототожнення (уподібнення) себе з іншим індивідом або групою, основою якого є емоційний зв'язок; набуття, засвоєння цінностей, ролей, моральних якостей іншої людини, особливо батьків; копіювання суб'єктом думок, почуттів, дій іншої людини, яка є моделлю.

Індивідуальність – неповторне співвідношення особистих рис та особливостей людини (характер, темперамент, здібності, особливості протікання психічних процесів, сукупність почуттів тощо), що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей. І. – особлива і не схожа на інших людина в повноті її фізичних та духовних якостей.

Інженерна психологія – це наукова дисципліна, що вивчає об'єктивні закономірності процесів інформаційної взаємодії людини і техніки з метою використання їх у практиці проектування, створення та експлуатації системи людина-машина (СЛМ)

Інженерно-психологічна оцінка (ІПО) полягає у визначенні основних характеристик діяльності оператора і системи людина-машина (СЛМ) в цілому з метою її перевірки на відповідність важливим інженерно-психологічним вимогам і рекомендаціям.

Інтелект – це система пізнавальних здібностей, яка забезпечує ефективність індивідуальної поведінки в ускладнених ситуаціях, що характеризує можливість використання минулої і актуальної інформації деяким цілеспрямованим чином.

Інтроверсія (від лат. intro – всередину, versio – повертати) – спрямованість, в силу організації нервових процесів, відчуттів, переживань та інтересів індивіда, на свій власний внутрішній світ. Осіб, для яких характерна інтроверсія, називають інтровертами.

Інтуїція – пізнання на основі узагальненого ряду високоавтоматизованих розумових навичок.

Інцидент – неприємний випадок або непорозуміння, дія або сукупність дій учасників конфліктної ситуації, шляхом яких провокується різке загострення суперечності й початок боротьби між ними.

Клінічна психологія – це галузь психологічної науки, що вивчає особливі та загальні закономірності порушень і відновлення психічної діяльності при різних патологічних станах і аномаліях розвитку.

Комп'ютерна психодіагностика – напрям психодіагностичних досліджень, пов'язаний з використанням засобів обчислювальної техніки при проведенні дослідження чи аналізі його результатів.

Компетентність – це інтелектуально та особистісно зумовлена соціально-професійна життєдіяльність людини, що ґрунтується на знаннях

Компетенція – коло обов'язків, завдань та прав індивіда, які він може вирішувати.

Комунікабельність – риса особистості, здатність її до спілкування з іншими людьми, товариськість.

Комунікація (від лат. – повідомлення, передача) – передача інформації від однієї системи до іншої через посередництво спеціальних матеріальних носіїв, сигналів.

Консультаційна бесіда – один з основних методів надання психологічної допомоги, за допомогою якого здійснюється загальне орієнтування в особистісних особливостях і проблемах клієнта, встановлюється і підтримується партнерський стиль взаємин, надається психологічна допомога у відповідності з потребами, проблематикою і характером консультаційної роботи.

Конфлікт (з лат. conflictus – зіткнення) – особливий вид взаємодії, в основі якого лежать протилежні і несумісні цілі, інтереси, типи поведінки людей та соціальних груп, які супроводжуються негативними психологічними проявами.

Конфліктна ситуація – це ситуація прихованого або відкритого протиборства двох або декількох сторін-учасників, кожна з яких має свої цілі, мотиви, засоби або способи вирішення проблеми.

Кореляційний аналіз - це різновид статистичних методів, що застосовується для перевірки гіпотези про статистичну залежність значень двох чи декількох змінних у тому випадку, якщо дослідник може їх вимірювати, але не змінювати.

Креативність – творчість, здатність до створення нового, оригінального.

Криза – тривалий і глибокий внутрішній конфлікт, що знецінює сенс життя та світоглядні цінності.

Лабільність – здатність до швидких змін. Л. характеризується здатністю м'язових і особливо нервових тканин відповідати на подразнення максимальною частотою імпульсів. Л. психічних станів означає їхню швидку зміну.

Маніпулювання (від лат. manipulatio – застосовувати маніпуляції, прийоми, дії)– вид психологічного впливу, спрямованого на неявне спонукання інших (іншого) до виконання визначених маніпулятором дій.

Масові настрої – це однорідна для великої кількості людей суб'єктивна, складна афективно-когнітивна сигнальна реакція.

Математична статистика – це розділ математики, який розглядає методи збору, аналізу і обробки статистичних даних для наукових і практичних завдань.

Математичні методи – засоби створення математичних моделей, які описують і пояснюють функціонування певного психічного процесу.

Міжособистісна комунікація – це процес обміну інформацією, який призводить до розвитку і зміни останньої в загальному інформаційному полі, яке створюється партнером зі спілкування.

Мотив – спонукальна причина дій і вчинків людини.

Мотивація – сукупність мотивів, доказів для обґрунтування чогось, спонука до діяльності; мотивування.

Навіювання – психічний вплив однієї людини на іншу (прохання, наказ, переконання), що має на меті актуалізацію або зміну певних установок, ціннісних орієнтацій або вчинків людини, яка виступає об'єктом навіювання.

Навчання – цілеспрямований і планомірний процес передачі знань, формування в учнів умінь та навичок, який здійснює педагог у відповідності до освітніх завдань.

Настрій – загальний емоційний стан людини, що характеризує її життєвий тонус упродовж певного часу.

Натхнення – особливий стан людини, який характеризується піднесенням її творчих сил, активізацією всіх психічних процесів. Натхнення є однією з головних передумов процесу творчості.

Неврози – тимчасові функціональні розлади нервової діяльності.

Неприязнь – морально-психологічне почуття несприйняття людини людиною.

Обдарованість – це якісно своєрідна сукупність здібностей людини, завдяки яким вона може досягти значних успіхів у певній галузі діяльності.

Особистість – це суб'єкт свідомої продуктивної діяльності та суспільної поведінки індивіда із соціально зумовленою системою вищих психічних властивостей, що формується і виявляється у самозмінній діяльності, спілкуванні, опосередковує, регулює взаємодію людини з довкіллям.

Пам'ять – пізнавальний психічний процес сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і забування індивідом свого досвіду.

Паніка – відчуття страху, розгубленості, невпевненості індивіда або соціальної групи. В П. домінують неусвідомлювані прояви.

Параметричні методи – це різновид статистичних методів чи тестів, що дозволяють робити узагальнення чи обчислювати ступінь кореляції, в яких використовуються такі параметри, як середнє значення чи дисперсія даних.

Педагогічна психологія – галузь психологічної науки, яка вивчає психологічні закономірності навчання і виховання особистості та особливості педагогічної діяльності вчителя.

Переконання – усвідомлювані мотиви, які спонукають людину діяти відповідно до своїх поглядів і принципів; у педагогіці – метод виховання, який передбачає цілеспрямований вплив на свідомість вихованця з метою формування в нього позитивних морально-психологічних рис, спонукання до суспільно-корисної діяльності або подолання негативної поведінки.

Песимізм – світосприйняття, пройняте зневірою в майбутньому, настроєм безнадії.

Протилежне – оптимізм. Виникає внаслідок тривалого переживання безперспективності подальшого розвитку, марності зусиль особи.

Політична психологія – це наука що визначає психологічні аспекти політичного життя. Тобто це наука про закономірності, механізми, умови та факти прояву політики як соціально – психологічного феномену.

Політична свідомість – це опосередковане відображення політичного життя суспільства, суттю якого є проблеми влади, формування, розвиток і задоволення інтересів та потреб політичних суб'єктів, сукупність поглядів, оцінок установок, які, відображаючи політично- владні відносини, набувають відносної самостійності.

Поріг відчуття – кількісна характеристика подразника (його інтенсивність, сила), що викликає або змінює відчуття.

Почуття – це специфічно людські, узагальнені, стійкі переживання ставлення до потреб, задоволення або незадоволення яких зумовлює позитивні або негативні емоції.

Правосвідомість – сфера суспільної або індивідуальної свідомості, яка включає правові знання, ставлення до права і правозастосовної діяльності.

Предмет історії психології – уявлення про психіку на різних етапах поступового розвитку науки.

Прострація – психофізіологічний стан надзвичайно низької дієздатності – фізичної або нервово-психічної.

Психіатрія – розділ медицини, що вивчає психічні хвороби, їх виникнення, методи запобігання й лікування.

Психіка (гр. psuche – орган думок і суджень) – здатність людини думати, міркувати і хвилюватися; розумове життя, включаючи свідомі та несвідомі процеси; розум у своїй цілісності, на відміну від тіла.

Психічні стани – психологічна характеристика особистості, що відбиває її порівняно тривалі душевні переживання.

Психоаналіз – метод дослідження змісту психічної діяльності, який ґрунтується на теорії Фрейда.

Психолог – вчений, фахівець з психології.

Психологічна допомога – це вид допомоги, яку надає кваліфікований психолог людині чи групі людей в оптимізації психофізичних станів, пізнавальних процесів, поведінки, спілкування, реалізації та групової діяльності.

Психологічна експертиза – це наукове дослідження суспільно важливих проблем, яке здійснюється на замовлення інституцій, що уповноважені приймати рішення та використовувати при його опрацюванні висновки експертів.

Психологічна профілактика – вид діяльності психолога, спрямований на своєчасне попередження відхилень у психофізичному розвитку та

становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям у навчально-виховному процесі.

Психологічна служба системи освіти – складова частина державної системи охорони психічного здоров'я молодих громадян України, яка діє з метою виявлення і створення оптимальних соціально-психологічних умов для розвитку особистості.

Психологічне консультування – це професійне ставлення кваліфікованого консультанта до клієнта, яке переважно відбувається у форматі «особистість – особистість», хоча інколи в ньому беруть участь більше 2-х осіб. Консультування передбачає надання допомоги людині у розв'язанні проблем і прийнятті рішень відносно професійної кар'єри, шлюбу, сім'ї, удосконалення особистості і міжособистісних стосунків.

Психологія релігії – це психологічна дисципліна, галузь психологічного знання і релігієзнавства, яка вивчає психологічні аспекти релігії як суспільної свідомості і ціннісно-орієнтаційної діяльності.

Психологія (гр. *psyche* і гр. *logos* – слово) – галузь науки, яка вивчає розумові та псих.процеси стосовно поведінки людей та тварин.

Психопрофілактика – методика природного народження дитини після психічного та фізичного тренування, спрямованого на ліквідацію болісних відчуттів, пов'язаних з вагітністю й пологами.

Радість – емоція, психічний стан підвищеної, позитивно забарвленої емоційної піднесеності.

Релігійна криза – це стан екзистенційної, смисложиттєвої фрустрації суб'єкта, зумовленої усвідомленням власного глибокого духовного занепаду, втрати духовних цінностей, ідеалів, віри, відношення до Бога.

Релігійна секта – це загальна назва різних течій та об'єднань віруючих, які склалися як опозиція до пануючого релігійного напрямку і яким притаманні специфічне тлумачення віровчення, відмова від частини традиційних обрядів, проповідь винятковості своєї релігійної доктрини, «істинного шляху спасіння».

Рефлекс – закономірна реакція організму на зміни зовнішнього чи внутрішнього середовища, здійснювана через центральну нервову систему у відповідь на подразнення рецепторів. Існують вроджені (безумовні) і набуті (умовні) рефлекси.

Рефлексія – у соціальній психології механізм усвідомлення індивідом чи групою того, як їх насправді сприймають і оцінюють інші індивіди чи групи.

Самооцінка особистості – оцінка людиною своїх якостей, себе, рівня успішності власної діяльності, сприйняття своєї особи іншими людьми, виходячи з системи цінностей людини.

Самосвідомість – усвідомлення людиною себе самої як особистості: своєї діяльності як члена суспільства, стосунків з іншими людьми, рис характеру, власних дій та вчинків, їх мотивів, цілей, розумових, моральних, фізичних якостей тощо.

Самотність – психічний стан людини, який виявляється в дефіциті спілкування, ізольованості від інших людей. Залишена наодинці з собою, людина відчуває ущербність, незручність, тугу. Проте певна міра усамітнення – необхідна умова формування самосвідомості людини.

Симпатія – почуття приязні, прихильності, доброзичливості до когось. Може виникати на ґрунті природної привабливості, єдності суспільних ідеалів, світоглядних і моральних позицій.

Сім'я – це мала соціальна група людей, що заснована на шлюбі та(чи) кровній спорідненості і функціонує на основі спільного побуту, матеріальної і моральної взаємодопомоги.

Соціалізація – процес входження індивіда в суспільство, активного засвоєння ним соціального досвіду, соціальних ролей, норм, цінностей, необхідних для успішної життєдіяльності в певному суспільстві.

Соціальна група – відносно стійка сукупність людей, пов'язаних між собою спільними цінностями, цілями, системою взаємин, взаємовпливів і включених до типових форм діяльності.

Соціальна психологія – це наука про взаємозв'язок соціального і психічного, їх взаємодію, взаємозалежність, взаємовпливи на рівні окремої людини, спільноти; про соціально-психологічні явища, які виникають в процесі соціальної взаємодії і характеризують індивіда і групу.

Соціальна установка – детермінована минулим досвідом психологічна готовність індивіда до певної поведінки стосовно конкретних об'єктів, до вироблення його суб'єктивних орієнтацій як члена групи (суспільства) щодо соціальних цінностей, об'єктів тощо.

Соціально-психологічний тренінг – це форма спеціально організованого спілкування, психологічний вплив якого ґрунтується на активних методах групової роботи.

Соціометрія – методика дослідження системи неформальних стосунків в певній групі в певний момент її існування. В основі лежить вимірювання відносин симпатій – антипатій, прийняття – неприйняття людьми одне одного, прихильностей, уподобань стосовно один одного.

Спілкування – процес взаємозв'язку і взаємодії спільнот, суб'єктів, в якому відбувається обмін діяльністю, інформацією, досвідом, здібностями, уміннями та навичками, а також результатами діяльності.

Сприймання – це психічний процес відображення людиною предметів і явищ у цілому, в сукупності всіх їх якостей і властивостей при безпосередньому їх впливі на органи чуттів; сукупність відчуттів.

Спрямованість – це система мотивів, що впливає на діяльність особистості, визначає її вибір, рівень самореалізації.

Старіння – закономірний процес фізіологічних та психологічних змін, які відбуваються з віком.

Старість – це одна з послідовних стадій розвитку людини, яка відрізняється від інших інтенсивністю руйнівних процесів, що неминуче приводять до припинення існування життя.

Статева ідентичність – це суб'єктивне осмислення, переживання статевої ролі, своєрідна єдність статевого самоусвідомлення та поведінки.

Статеві стереотипи – це усталені, стійкі форми сприйняття й оцінки особистісних якостей та поведінки чоловіків і жінок.

Стать біологічна – це сукупність морфологічних, фізіологічних та генетичних особливостей, які забезпечують розмноження організму.

Стиль сімейного виховання – це сукупність батьківських установок, методів виховання та способів взаємодії з дитиною.

Страх – гостра негативна емоція, котра виникає в умовах біологічної чи соціальної загрози життю індивіда; має різні ступені інтенсивності: переляк, афект тощо.

Стрес – емоційний стан особистості, психічна перенапруга в гострій, загрозливій ситуації, що може сприяти шоківому стану; захисна реакція організму на будь-який збуджувальний фактор.

Сублімація – перерозподіл психічної енергії. З точки зору психоаналізу психічна енергія неусвідомленого може сублімуватися, трансформуватися в енергію різних видів діяльності, які прийнятні для суспільства і людини (творчість, мистецтво, суспільна активність, трудова активність).

Судово-психологічна експертиза (СПЕ) - одна з головних форм практичного застосування спеціального психологічного пізнання в кримінальному процесі.

Загальний предмет СПЕ – особливості психічної діяльності, дослідження яких має значення для встановлення істини за кримінальними справами.

Суїцидальна поведінка – це поведінка, вмотивована усвідомленим бажанням вбити себе з метою позбутися психічного болю.

Темперамент – найголовніша характеристика нервової системи людини, що визначається інтенсивністю, швидкістю здійснення психічної діяльності, в емоційному тонусі життєдіяльності, сприйнятті індивідом зовнішніх подразників.

Тести (від англ. test – проба, випробування, дослідження) – в психології та педагогіці система питань чи завдань, що дозволяє здійснити тестове дослідження.

Тривожність – емоційний стан людини, який виникає в умовах ймовірних несподіваних ситуацій: як при відстроченні, затримці приємних ситуацій, так і при очікуванні неприємностей. Тривожний стан людини характеризується стурбованістю, побоюванням, тугою.

Упевненість – психічний стан людини, коли в неї сумніви зведені до мінімуму або й зовсім відсутні. У. будується на знанні, тісно пов'язана з переконанням, однак переконання має цілком визначену практичну спрямованість, воно спонукає людину здійснити те, у чому вона впевнена.

Установка – стан готовності до певної активності, спрямованої на задоволення тієї чи іншої потреби.

Учіння – це діяльність учня (студента), спрямована на свідоме засвоєння знань, умінь та навичок

Уява – процес створення людиною на основі досвіду образів об'єктів, яких вона ніколи не сприймала, своєрідна форма відображення людиною дійсності, в якій виявляється активний випереджальний характер пізнання нею світу.

Фантазія – процес створення людиною нових образів на основі пережитого. Суто людська психічна властивість, необхідний компонент творчої діяльності. Ф. тісно пов'язана з мрією і уявою. Може бути реалістичною і пустою, беззмістовною. Здатність до фантазії – важлива умова творчості.

Фобії – нав'язливі страхи, які людина не в змозі переборювати.

Фрустрація – негативний стан організму, почуття, які виникають при блокуванні цілей, що їх особистість намагається досягнути, почуття розчарування, крах надії.

Характер – комплекс сталих психічних властивостей людини, що виявляються в її поведінці та діяльності, у ставленні до суспільства, до праці, до інших, до самої себе.

Хвилювання – емоційний психічний стан людини, зумовлений підвищеним збудженням нервової системи, перевантаженням її позитивними або негативними переживаннями.

Цінність – поняття, що фіксує позитивне або негативне значення будь-якого об'єкта чи явища для суб'єкта.

Чутливість – здатність аналізатора реагувати на дію адекватного подразника, відчувати його.

Шизофренія – психічна хвороба, виявляється у своєрідних змінах психіки людини. Іноді виникає в період статевого дозрівання. Легкі й початкові форми Ш. піддаються лікуванню.

Щастя – граничне інтенсивне переживання людиною універсальності і глибини затвердження свого буття, максимальної відповідності наявного найзаповітнішим бажанням і мріям, моральна і емоційна насолода життям. Щ. відрізняється від найвищих ступенів задоволення саме соціально-етичним змістом.

Щирість – відвертість, правдивість; морально-психологічна риса людини, протилежна лицемірству, вона характеризує не зміст діяльності і стосунків людини, а їх відповідність мотиву, емоційну безпосередність.

Юридична психологія – науково-практична дисципліна, яка вивчає психологічні закономірності системи «людина-право» і розробляє рекомендації, які спрямовані на підвищення ефективності цієї системи.